

Burgas State University "Prof. Dr Assen Zlatarov"
State Tax University

IX International Scientific and Practical Conference

UKRAINE, BULGARIA, EU: ECONOMIC, FINANCIAL, TECHNICAL AND SOCIAL DEVELOPMENT TRENDS

July 1-2, 2025
Burgas, Bulgaria

Burgas State University "Prof. Dr. Assen Zlatarov"
State Tax University

IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

UKRAINE, BULGARIA, EU: ECONOMIC, FINANCIAL, TECHNICAL AND SOCIAL DEVELOPMENT TRENDS

July 1-2, 2025
Burgas, Bulgaria
Avangard Prima

The collection of conference materials included the reports that became the subject of discussion by the participants of the IX International Scientific and Practical Conference “Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends”, held in Burgas (Bulgaria) on July 1-2, 2025 at the Burgas State University “Prof. Dr. Assen Zlatarov”.

Conference materials may be of interest to researchers, teachers, researchers, students of higher educational institutions.

The Organizational committee of the IX International Scientific and Practical Conference "Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends" does not always share the point of view expressed in the reports of the conference participants.

In the collection, the spelling, punctuation and stylistics that were proposed to the conference participants are preserved as accurately as possible.

The participants of the conference, their supervisors, reviewers and structural divisions of higher educational institutions and institutions, which recommended these materials for publication, bear full responsibility for the reliability and quality of the presented material.

Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends: materials IX International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, July 1-2, 2025), Burgas: Avangard Prima, 2025. 142 p.

e-ISBN 978-619-279-129-2 (pdf)

Publishing House Avangard Prima, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ ТА ЕКОНОМІКОЮ ПІДПРИЄМСТВ	
Davydenko N.M., Doctor of Economics, Professor, State Tax University, Ukraine **Wasilewska N.S.,** Doctor of Economics, Professor UJK, Jan Kochanowski University in Kielce, Kielce, Poland MECHANISMS FOR PREVENTIVE RESPONSE IN THE FACE OF THREATS OF CRISIS SITUATIONS	**10**
George Abuselidze, Professor of Department of Finance, Banking and Insurance, Batumi Shota Rustaveli State University, Georgia **Gia Zoidze,** Doctor of Business Administration, Associate Professor, St. Tbel Abuserisdze University of Education, Khulo, Georgia THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE GLOBAL ECONOMY	**16**
Mocanu Natalia, Doctor of Economics, professor, State University of Moldova, Moldova **Botezatu Andrei,** Technical University of Moldova, Corresponding author's, Moldova THE IMPACT OF NEW TECHNOLOGIES IN TABLE GRAPE PRODUC-TION	**19**
Смутчак З.В., д.е.н., професор, ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Україна ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА РОЗВИТОК НАУКИ В УКРАЇНІ	**23**
Томашук І.В., PhD, доцент, Вінницький національний аграрний університет, Україна ПОТОЧНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПОЛІТИКИ	**26**
Aleko Meladze, Doctor of Business Administration, Batumi Shota Rustaveli State University, Georgia CHALLENGES AND PROSPECTS OF GEORGIA'S FOREIGN TRADE	**29**
Цимбалюк С. Я., к.е.н., доцент, Державний податковий університет, Україна МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ	**31**
Mocanu Natalia, Doctor of Economics, professor, State University of Moldova, Moldova TOURISM SERVICES IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE ECON-OMY	**34**

8. Shengelia, T. (2020). Export Potential of Georgia. World Economy and international Economic Relations.
9. National Statistical Service of Georgia (2025). https://shorturl.at/ubi53

Цимбалюк С. Я.,
к.е.н., доцент,
Державний податковий університет,
Україна
ORCID ID 0000-0001-8092-0111

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ

Анотація. *У статті розглядаються сучасні підходи до організації митного контролю в умовах глобалізації, зокрема в Україні. Акцент зроблено на використанні технічних засобів митного контролю (ТЗМК), таких як рентгенівські сканери, детектори вибухових речовин, автоматизовані системи аналізу даних та мобільні засоби перевірки. Підкреслюється важливість компетентності персоналу, який повинен володіти сучасними методами ідентифікації ризиків та вмінням працювати з інноваційними технологіями. Описано ключові заходи з модернізації митної інфраструктури України, включаючи оновлення стаціонарних сканерів, впровадження мобільних систем та пілотних проектів із застосуванням портативних відеокамер. Підкреслюється, що ефективний митний контроль є важливим елементом економічної безпеки та сприяє інтеграції України у світову систему торгівлі.*

Ключові слова: *міжнародна торгівля митний контроль, митна безпека, технічні засоби митного контролю (ТЗМК), контрабанда, автоматизовані системи аналізу ризикі, мобільні скануючі системи, рентгенівське сканування, відео контроль, вагові комплекси.*

У сучасних умовах глобалізації та активного переміщення товарів і транспортних засобів через державний кордон, митний контроль відіграє ключову роль в управлінні національною економікою. Його ефективність залежить від розробки та впровадження спеціалізованих методів і технологічних схем використання технічних засобів митного контролю (ТЗМК). Вони дозволяють своєчасно виявляти порушення митних правил, зокрема спроби контрабанди та незаконного переміщення товарів поза митним контролем.

У цьому контексті пріоритетним завданням є оснащення основних пунктів пропуску сучасними технічними засобами митного контролю (ТЗМК)**,** що дозволяють здійснювати оперативний контроль вантажів та транспортних засобів,

запобігаючи контрабанді та порушенням митних правил. Це вимагає розробки комплексних рішень, які б поєднували:

- методи технічного контролю (рентгенівське сканування, спектрометрія, тепловізійний аналіз тощо);
- автоматизовані системи виявлення ризиків (системи аналізу даних, машинного навчання, біометричні технології);
- мобільні засоби контролю для оперативного реагування на потенційні загрози [1].

Доцільно зазначити, що сучасні транспортні засоби мають складні конструктивні особливості, які можуть бути використані для приховування об'єктів, які порушують митні правила. З огляду на те, що у 2024 році 69% експорту і 31% імпорту були переміщені морським видом транспорту, 23% експорту і 25% імпорту залізничним транспортом та понад 40% імпортних товарів надходять автомобільним транспортом, Державна митна служба посилила контроль і на цих всіх ділянках [2].

Особливу роль у перевірці вантажів відіграють рентгенівські скануючі системи. Проте практика показала їх низький рівень ефективності через перебої з енергопостачанням. Для забезпечення надійності у 2024 році системи були дооснащені джерелами безперебійного живлення**,** що забезпечує стабільність їхньої роботи. Державна митна служба розширює парк ТЗМК мобільними скануючими системами. Введення 25 нових таких систем у віддалених пунктах пропуску, забезпечили оперативну перевірку вантажних перевезень **у** різних регіонах України.

До спеціалізованих технічних систем доцільно віднести ваговимірювальні комплекси, які дозволяють виявити факти незаконних переміщень товарів. Із запланованих, для забезпечення швидкого та точного зважування транспортних засобів на митних постах функціонують 10 сучасних вагових комплексів**,** а загалом передбачається встановлення 36 одиниць даного виду обладнання**.**

Додатково в окремих пунктах пропуску розгорнуті інтелектуальні системи відеоконтролю з можливістю автоматичного розпізнавання номерних знаків**.** Завдяки міжнародній співпраці, значний внесок у зміцнення митних підрозділів зробили колеги з митної адміністрації Німеччини, які передали спеціалізовані транспортні засоби для оперативного реагування на потенційні загрози. Це дозволило значно підвищити ефективність контролю та покращити управління транспортними потоками.

Наразі на кордоні з Польщею реалізується ініціатива із застосування митниками індивідуальних портативних відеокамер. Результати першого етапу пілотного проєкту, в пункті пропуску «Рава-Руська» показали середній час митного оформлення скоротився на 40 %, а митні платежі зросли на 5 %. У перспективі очікується масштабування цього проєкту на п'ять великих пунктів пропуску з подальшим розширенням на всі інші [3].

Одним із ключових удосконалень технічних рішень митного контролю стало впровадження детекторів вибухових та наркотичних речовин**.** Наразі, на

митницях Державної митної служби у 2024 році після випробувань, введено в експлуатацію 41 такий пристрій**.**

Поряд з технічними і технологічними рішеннями, не залишилися поза увагою і кінологічні команди**,** адже службові собаки часто не менш ефективні за технічні засоби у виявленні контрабандних товарів. Для підвищення мобільності кінологічних груп ОБСЄ передала 20 спеціалізованих автомобілів**,** що дозволить оперативніше реагувати на можливі порушення митних правил та зміцнити контроль на кордоні.

Отже, розвиток та впровадження сучасних технологічних схем митного контролю є важливим фактором забезпечення економічної та національної безпеки. Використання ТЗМК у поєднанні з відповідним рівнем компетентності митних службовців, знанням їх принципів роботи, технічних характеристик та експлуатаційних можливостей, дозволяє ефективно ідентифікувати об’єкти контролю, запобігати правопорушенням та забезпечувати швидке проходження митних процедур. Це, у свою чергу, сприяє оптимізації логістичних процесів та покращенню міжнародної торгівлі.

Таким чином, модернізація митного контролю в Україні, зокрема через оновлення стаціонарних сканерів, розширення парку мобільних систем та впровадження інноваційних технологій, є важливим кроком у зміцненні митної інфраструктури та наближення її до стандартів європейського контролю. Подальший розвиток цього напряму, у тому числі із залученням міжнародних партнерів, сприятиме інтеграції України у світову систему безпеки та торгівлі, що є ключовим елементом стратегії розвитку держави в умовах глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк С., Калусенко А. Технічні засоби митного контролю для виявлення контрабанди: сучасний стан та перспективи розвитку. *Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції* : зб. матер. XV Міжнар. наук.-практ. конф., 22 листопада 2024 р. / Міністерство фінансів України, Державний податковий університет та ін. Ірпінь : ДПУ, 2024. Ч. 1. С. 679–683. URL: https://ir.dpu.edu.ua/handle/123456789/4287

2. Звіт про виконання Плану роботи Держмитслужби за 2024 рік. *Державна митна служба України* : офіційний веб-портал. URL: https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti

3. Звягінцев Сергій. Як митниця зміцнює кордон. *Економічна правда. Українська правда:* сайт. 20.02.25. URL: https://salo.li/e08b379